

ผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ

กรุงเทพมหานคร

THE IMPACT OF HAWKERS AND STALLS REORGANIZATION POLICY IN THUNG KHURU DISTRICT,
BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATIONปริวรรธ โต๊ะยี่¹, ปกรณ์ ปรียากรณ์², อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ³Pariwat Tohyee¹, Pakorn Priyakorn², Orapin Piyasakulkiet³หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต¹⁻³Master of Public Administration Program Graduate School Kasem Bundit University¹⁻³

pariwatwn@gmail.com

Received : April 15, 2025;

Revised : June 2, 2025;

Accepted : June 8, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยและปัญหาอุปสรรคและแนวทางการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยนอกจุดผ่อนผันในพื้นที่เขตทุ่งครุกรุงเทพมหานครจำนวน 180 คนสถิติที่ใช้เชิงพรรณนาจากค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ ด้านอาชีพ และด้านรายได้ตามลำดับ 2) ปัญหาและอุปสรรคจากการนำนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยไปปฏิบัติในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ค้าไม่ให้ความร่วมมือในการจัดระเบียบเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องข้อกฎหมาย ประกอบกับทำการค้าในลักษณะนี้มาเป็นเวลานานและไม่มีอาชีพอื่นรองรับ อีกทั้งพื้นที่การค้าแห่งใหม่ที่สำนักงานเขตจัดให้ไม่ตอบสนองทั้งด้านการเดินทางและอยู่ห่างไกลจากย่านเศรษฐกิจ ทำให้รายได้ลดลงกว่าการขาย ณ จุดเดิม 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขจากผลกระทบ ได้แก่ ควรจัดประชุมระหว่างฝ่ายเทศกิจกับผู้ค้าเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและทำความเข้าใจกับผู้ค้าในแง่มุมกฎหมายและมาตรการเยียวยาผู้ค้าที่ได้รับผลกระทบ อีกทั้งควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะอาชีพในด้านอื่นๆ เพิ่มเติม รวมถึงควรจัดหาสถานที่แห่งใหม่ที่ใกล้เคียงกับสถานที่เดิม และประชาสัมพันธ์ เพื่อจูงใจประชาชนทั่วไปให้เข้ามาซื้อสินค้าในสถานที่ใหม่ ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วม

โดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย
ในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

คำสำคัญ: ผลกระทบ, นโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย, พื้นที่เขตทุ่งครุ

Abstract

This research aims to study the impact of the hawkers and stalls reorganization policy in Thung Khru District, Bangkok Metropolitan Administration, as well as the problems, obstacles, and guidelines for improving the policy's outcomes. It is a quantitative study, with data collected through questionnaires from a sample group of 180 street vendors. Descriptive statistics—frequency, percentage, mean, and standard deviation—were used to analyze the data. The results revealed that: (1) the overall impact of the hawkers and stalls reorganization policy was at a high level. When considered by specific aspects, the highest impact was on the area, followed by occupation and income, respectively. (2) The main problems and obstacles identified were that street vendors often did not cooperate with the policy due to a lack of knowledge and understanding of the law. Many had been in the same profession for a long time and had no alternative means of income. Furthermore, the new locations provided by the district were inconvenient in terms of transportation and were far from economic zones, resulting in reduced income compared to the previous locations. As for improvement guidelines, it is recommended that meetings be held between municipal officers and vendors to exchange opinions and enhance understanding of the law and compensation measures. Vocational skill development should also be promoted, along with providing new locations closer to the original sites. Public relations campaigns should encourage customers to support vendors in the new areas, and opportunities should be created for the public to participate in policy formulation as stakeholders.

Keywords: Impact, Hawkers and Stalls Reorganization Policy, Thung Khru District Area

บทนำ

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยมีการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศ การขยายตัวของเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรที่อพยพย้ายถิ่นฐานจากทั่วประเทศเพื่อเข้ามาตั้งรกรากและประกอบอาชีพโดยคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่อัตราการจ้างงานที่มีอยู่อย่างจำกัดจึงทำให้ประชากรส่วนหนึ่งต้องหาทางออกด้วยการประกอบอาชีพอื่นๆ เพื่อความอยู่รอดในสังคมเมือง จึงเกิดอาชีพค้าขายในรูปแบบหาบเร่แผงลอยตามที่สาธารณะหรือบนทางเท้าอันเป็นทางเลือกที่เกิดขึ้นเป็นอันดับต้นๆ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ประกอบทำได้ง่าย ใช้ต้นทุนไม่สูงมากนัก ไม่ต้องเสียภาษีให้รัฐ ไม่จำเป็นต้องมีทักษะความรู้หรือความสามารถสูง มีผลให้เกิดผู้ค้ารายใหม่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยปัจจุบันมีผู้ค้าหาบเร่แผงลอยประมาณ 13,000 ราย ซึ่งกลายเป็นปัญหาที่ยากต่อการควบคุมของภาครัฐ ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย (กรุงเทพมหานคร, [ออนไลน์], 2567)

หาบเร่ แผงลอยเป็นการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย มีการเร่ขายของไปตามเส้นทางหรือตั้งวางแบบแผงลอยที่เป็นแหล่งบริโภค อุปโภคสำหรับผู้ซื้อที่มีรายได้น้อยมีอยู่ทั่วไปในกรุงเทพมหานคร เพราะสามารถเข้าถึงสินค้าและบริการราคาถูกได้ง่ายนอกจากนี้ยังเป็นที่รู้จักของชาวต่างชาติที่เรียกว่า “สตรีทฟู้ด” อันเป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติอีกด้วย แต่เมื่อมีการเพิ่มจำนวนมากขึ้นจึงเกิดเป็นปัญหามากมายในชุมชนเมือง เนื่องจากผู้ค้าเข้าครอบครองพื้นที่บนทางเท้าและถนนในบริเวณที่มีประชาชนสัญจร ในขณะที่ประชาชนก็ต้องการใช้ถนนในการสัญจรซึ่งแต่เดิมนั้นทางสัญจรในกรุงเทพมหานครมักเป็นถนนที่แคบและไม่เพียงพอกับจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มมากขึ้นอยู่แล้วจึงก่อให้เกิดปัญหาการกีดขวางทางสัญจรส่งผลเสียต่อระบบคมนาคมขนส่ง และปัญหาอื่นที่ตามมา เช่น ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาสุขอนามัย ความไม่สะดวกต่อการสัญจรของทั้งคนเดินเท้าและผู้ใช้ถนน ไปจนถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมืองในภาพรวม เพราะผู้ค้าส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงการดูแลรักษาความสะอาด ทั้งยังขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้ภูมิทัศน์ของเมืองดูไม่เรียบร้อย และอาจนำมาซึ่งอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนที่สัญจรในพื้นที่(สุนทร ต้นมันทอง และศิวก ร อนันตสานต์, [ออนไลน์], 2565)

ปัญหาการค้าหาบเร่แผงลอยบนพื้นที่สาธารณะนี้เป็นปัญหาที่มีมานานแล้ว ไม่ว่าจะเปลี่ยนผู้บริหารมาแล้วหลายสมัย ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนโยบายของคณะผู้บริหารแต่ละยุคมีความแตกต่างกันไป ซึ่งนโยบายของกรุงเทพมหานครในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ ออกประกาศจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยใหม่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนทุกฝ่ายทั้งผู้สัญจรและผู้ใช้บริการหาบเร่ แผงลอย คือต้องการนำผู้ค้าหาบเร่แผงลอยเข้าสู่ระบบ ให้มากที่สุดเพื่อบริหารจัดการผู้ค้าทั้งในแง่ความเป็นระเบียบเรียบร้อย สุขอนามัย มีแนวทางให้ทุกสำนักงานเขต ดำเนินการยกเลิก ยุบรวมพื้นที่การค้าออกจูดผ่อนผัน และให้พิจารณาจัดหาหรือพัฒนาจุดทำการค้า Hawker Center เพื่อรองรับผู้ค้าในจุดที่มีการยกเลิก ซึ่งทำให้เกิดกระแสการต่อต้านของผู้ค้าในจุดที่ถูกยกเลิกและก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในพื้นที่เขตทุ่งครุ ซึ่งเป็นเขตชั้นนอก การค้าขาย

หาบเร่แผงลอยส่วนใหญ่จะแตกต่างจากพื้นที่เขตอื่น โดยบริบทของพื้นที่บางส่วนจะมีลักษณะทำการค้ากันบริเวณภายในซอยหรือในบริเวณหมู่บ้านที่เคยเป็นนิติบุคคล ก่อนจะยกให้แก่รัฐกลายเป็นพื้นที่สาธารณะ ผู้ทำการค้าส่วนใหญ่จึงมีที่อยู่อาศัยใกล้พื้นที่จุดทำการค้านั้น จึงไม่ได้มีปัญหาด้านการจราจรหรือปัญหาร้องเรียนต่างๆ เหมือนเช่นพื้นที่เขตอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร แต่ได้รับผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยของกรุงเทพมหานครด้วย เพราะสำนักงานเขตทุ่งครุต้องดำเนินการตามนโยบายที่ทางกรุงเทพมหานครได้กำหนดมาเช่นเดียวกันกับทุกเขตสอดคล้องกับแนวคิดของ กุลณัฐ สุขสุเมฆ ([ออนไลน์], 2567) มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ (Homenet Thailand) ตั้งข้อสังเกตในประเด็น “พื้นที่อัตลักษณ์พิเศษ” กล่าวคือ พื้นที่ที่มีอัตลักษณ์ วิถีชุมชน ตลาดชุมชน ย่านพื้นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือลักษณะอื่นในทำนองเดียวกัน ว่า “กทม. จะใช้หลักเกณฑ์อะไรมากำหนด?” แม้เจตนารมณ์ของร่างประกาศฯ คือ เขียนให้กว้างเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ค้าหรือชุมชนยื่นขอให้พิจารณา แต่ในความเป็นจริงพบว่าผ่านการพิจารณาได้ยากมาก จึงต้องการให้นิยามเรื่องนี้มีความชัดเจน ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกันกับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุซึ่งเป็นพื้นที่วิถีชุมชนเดิม ไม่ได้มีปัญหาด้านการจราจร หรือการได้รับการร้องเรียนดังเช่นพื้นที่อื่น แต่ได้รับผลกระทบจากนโยบายดังกล่าวโดยมีทั้งผลกระทบทางบวกและทางลบจากการดำเนินการตามนโยบายที่สำนักเทศกิจนำมาปฏิบัติและบังคับใช้แก่ผู้ค้านอกจุดผ่อนผัน ซึ่งจากการศึกษาของฐิติชญาณ์ ทรัพย์ญาณกรณ์ (2560) พบว่า ผลกระทบจากนโยบายจัดระเบียบหาบเร่ แผงลอย มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผลกระทบด้านอาชีพอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพของผู้ค้า 2) ผลกระทบด้านรายได้ อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขายสินค้าของผู้ค้า และ 3) ผลกระทบด้านสภาพพื้นที่อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพพื้นที่ที่ทางสำนักงานเขตจัดเตรียมให้แตกต่างจากพื้นที่เดิม อาจส่งผลทั้งบวกและลบแก่การประกอบอาชีพของผู้ค้าได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวเป็นที่มาของการศึกษาถึง “ผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร” เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของผู้ค้ารวมถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหามาจากผลกระทบ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพและตรงตามบริบทของพื้นที่มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย ในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยของ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การจัดหาสถานที่ถาวรให้แก่ผู้ค้า (Hawker center) การประสานงานกับเจ้าพนักงานจราจรเพื่อเปิดพื้นที่ทำการค้าเนื่องจากภายใต้ พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 การออกกฎระเบียบเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดพื้นที่การค้าใหม่การยกระดับคุณภาพและสุขอนามัยโดยที่ราคาของสินค้ายังสามารถเข้าถึงได้โดยกลุ่มผู้บริโภคอาหารริมทาง โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นถึงผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านอาชีพ 2. ด้านรายได้ และ 3. ด้านสภาพพื้นที่
2. ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยนอกจุดผ่อนผันในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานครจำนวน 180 คน
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ พื้นที่เขตทุ่งครุกรุงเทพมหานคร
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2567 ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2567

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
2. ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย ในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
3. นำข้อมูลที่ได้นำเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าหาบเร่ แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุเพื่อพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริง และสามารถแก้ไขปัญหาให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับประโยชน์อย่างสมดุลทุกฝ่าย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่ แผงลอย

นโยบายหาบเร่แผงลอยเป็นนโยบายของกรุงเทพมหานครที่ผู้ว่าฯ ชัชชาติ สิทธิพันธุ์ประกาศไว้ในการปรับทิศทางนโยบายกลับไปสู่การผ่อนปรน และเพิ่มจุดผ่อนผันให้โอกาสผู้ค้าด้วยการบริหารจัดการที่ค่อนข้างครอบคลุมในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงของผู้ค้า และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ การจัดหาสถานที่ค้าถาวร รวมทั้งใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเป็นฐานในการขับเคลื่อน 4 มิติ (สุนทร ตันมันทอง และศิวกอ อนันตสานต์, [ออนไลน์], 2565) ได้แก่

1. การจัดหาสถานที่ถาวรให้แก่ผู้ค้า (Hawker center) ที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณอุดหนุนผู้ค้า ในช่วงเริ่มต้นจากการเช่าพื้นที่ของเอกชนที่อยู่ใกล้เคียงทำเลเดิมของผู้ค้า ซึ่งได้จัดหาพื้นที่ขายไว้กว่า 112 แห่ง รองรับผู้ค้าได้ประมาณหมื่นราย แต่มีผู้ค้าสนใจเข้าร่วมเพียงไม่ถึงพันรายเท่านั้น

2. การประสานงานกับเจ้าพนักงานจราจรเพื่อเปิดพื้นที่ทำการค้า เนื่องจากภายใต้ พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 การเปิดพื้นที่ริมทางสาธารณะให้ทำการค้าไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ว่าฯ กทม. เพียงคนเดียว แต่ต้องได้รับความเห็นชอบในด้านสุดท้ายจากกองบัญชาการตำรวจนครบาลด้วย ซึ่งการพิจารณามักใช้เวลานานหลายเดือนวิธีการที่จะช่วยให้เจ้าพนักงานจราจรสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้นและรวดเร็วขึ้นคือ การพิจารณาเปิดพื้นที่ทำการค้าแบบชั่วคราวให้ผู้ค้าที่สนใจได้ทดลองทำการค้าก่อนการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการพิจารณาเปิดพื้นที่ทำการค้าเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

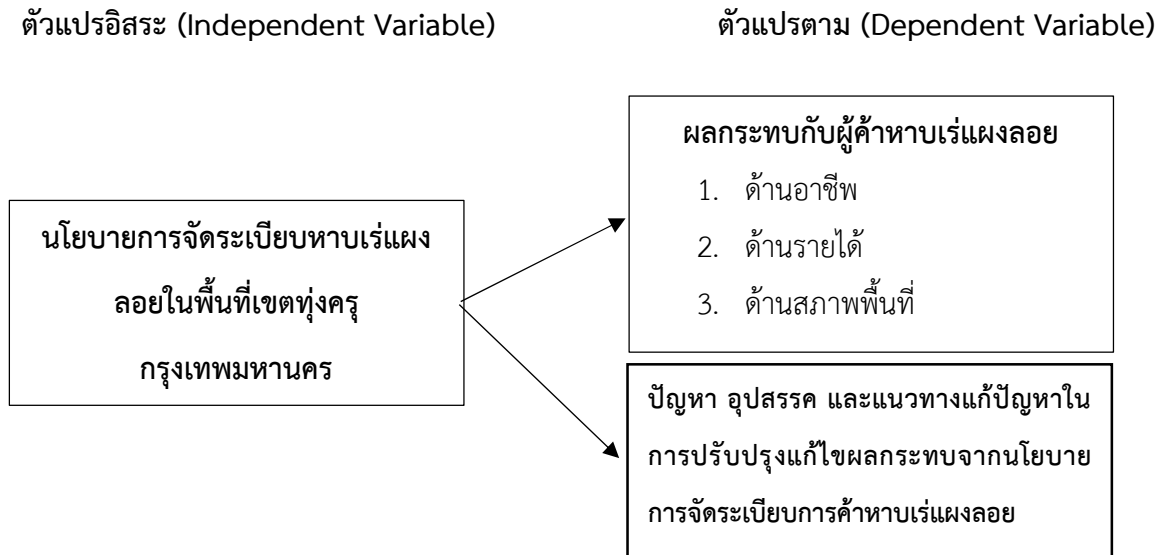
3. การออกกฎระเบียบเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดพื้นที่การค้าใหม่แทนที่กฎระเบียบเดิม ซึ่งกำหนดเป็นหลักเกณฑ์เดียว แต่บังคับใช้ทั้งจังหวัด เช่น ทางเท้าที่จะได้รับอนุญาตจะต้องติดกับถนนที่มี 4 ช่องจราจรขึ้นไป พื้นที่ทำการค้ามีขนาดไม่เกิน 2 ตารางเมตร ลึกไม่เกิน 1 เมตร และเมื่อจัดแผงค้าแล้วต้องเว้นให้มีทางเท้า 2 เมตร และมีระยะห่างจากผิวจราจร 0.5 เมตร กฎ ระเบียบนี้เป็นอุปสรรคของผู้ค้าในการยื่นขอเปิดพื้นที่ทำการค้าใหม่และทำให้หลายทำเลไม่ผ่านการพิจารณา

4. การยกระดับคุณภาพและสุขอนามัยโดยที่ราคาของสินค้ายังสามารถเข้าถึงได้โดยกลุ่มผู้บริโภคอาหารริมทาง ซึ่งเคยถูกยกให้เป็นสตรีทฟู้ดอันดับหนึ่งของนักท่องเที่ยวทั่วโลกนั้น จากผลการสำรวจในปี 2562 พบว่าอาหารริมทางร้อยละ 42 ของรายการตัวอย่างที่สำรวจมีการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์เกินค่ามาตรฐาน โดยรายการอาหารกว่าครึ่งในกลุ่มนี้ไม่ได้ผ่านความร้อนก่อนการจัดเสิร์ฟ ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญไม่ใช่ผู้ขายขาดความรู้ในเรื่องสุขอนามัยอาหาร แต่อาจมาจากสถานที่จัดเตรียมอาหารและวัตถุดิบที่เลือกใช้ ดังนั้น ประเด็นสำคัญในเรื่องอาหารริมทาง คือ การยกระดับคุณภาพและสุขอนามัยโดยที่ราคาของสินค้ายังสามารถเข้าถึงได้โดยกลุ่มผู้บริโภคอาหารริมทาง

ฐิติชญาณ์ ทรัพย์ญาณกรณ์ (2560) ศึกษาพบว่า ผลกระทบจากนโยบายจัดระเบียบหาบเร่ แผงลอย มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผลกระทบด้านอาชีพอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพของผู้ค้า 2) ผลกระทบด้านรายได้ อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขายสินค้าของผู้ค้า และ 3) ผลกระทบด้านสภาพพื้นที่อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพพื้นที่ที่ทางสำนักงานเขตจัดเตรียมให้แตกต่างจากพื้นที่เดิม ซึ่งอาจส่งผลทั้งบวกและลบแก่การประกอบอาชีพของผู้ค้าได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอในส่วนก่อนหน้านี้นี้สามารถกำหนดกรอบแนวคิดได้ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ค้าหาเร่แผงลอยนอกจุดผ่อนผันในพื้นที่เขตทุ่งครุ จำนวน 180 คนโดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นมาจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยอาศัยความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการและนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติและลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Cronbach's Alpha)(Cronbach, 1970)

ได้เท่ากับ .96 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย 3 ด้าน มีคำถามจำนวน 15 ข้อได้แก่ 1) ด้านอาชีพ 2) ด้านรายได้ และ 3) ด้านสภาพพื้นที่ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตรวัดประมาณค่าแบบ Likert Rating Scale กำหนดคำตอบเป็นข้อความ 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้ มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 และ น้อยที่สุด = 1

การพิจารณาค่าเฉลี่ยกำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินค่าแบบสอบถาม ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 -5.00 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 -4.20 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 -3.40 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 -2.60 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.80 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและ หาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient's Cronbach)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาแร่แฝงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร มีปัจจัย 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านอาชีพ 2) ด้านรายได้ และ 3) ด้านสภาพพื้นที่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาแร่แฝงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ค้าหาแร่แฝงลอย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านอาชีพ	3.77	.524	มาก	3
2. ด้านรายได้	3.93	.490	มาก	2
3. ด้านสภาพพื้นที่	4.00	.641	มาก	1
รวม	3.77	.491	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาแร่แฝงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .491) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

1. ด้านสภาพพื้นที่ มีผลกระทบต่อผู้ค้าในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .641)
2. ด้านอาชีพ มีผลกระทบต่อผู้ค้าในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .524)
3. ด้านรายได้ มีผลกระทบต่อผู้ค้าในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .490)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาแร่แฝงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาแร่แฝงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

- 1) ด้านอาชีพ ผู้ค้าทำการค้าในลักษณะนี้มาเป็นเวลานาน ไม่มีอาชีพอื่นรองรับ ไม่ได้เตรียมตัวรับมือกับผลกระทบจากนโยบายดังกล่าวที่จะกำหนดขึ้น
- 2) ด้านรายได้ การจัดระเบียบโดยให้ย้ายผู้ค้าไปค้าขายพื้นที่อื่น ทำให้กลุ่มลูกค้าเดิมหายไป ซึ่งพื้นที่ใหม่ไม่ค่อยมีลูกค้าผู้บริโภคสัญจรมากนักทำให้รายได้ลดลงกว่าการขาย ณ จุดเดิม

3) ด้านสภาพพื้นที่ แหล่งทำการค้าแห่งใหม่ที่สำนักงานเขตจัดให้ไม่ตอบโจทย์ผู้ค้าทั้งด้านการเดินทาง และยังห่างไกลจากย่านเศรษฐกิจ

2.2 แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1) ด้านอาชีพ จากผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับอาชีพเดิมควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะความรู้ทางอาชีพในด้านอื่นๆ โดยการจัดฝึกอบรมวิชาชีพที่จำเป็น และเป็นความต้องการของตลาด เพื่อเป็นอีกทางเลือกให้กับผู้ค้า

2) ด้านรายได้ การจัดระเบียบทำให้กลุ่มลูกค้าเดิมหายไป ทำให้รายได้ลดลงกว่าการขาย ณ จุดเดิม ควรจัดประชุมระหว่างเทศกิจกับผู้ค้าเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ทำความเข้าใจกับผู้ค้าในแง่มุมกฎหมายและมาตรการเยียวยาหรือชดเชยผู้ค้าที่ได้รับผลกระทบ

3) ด้านสภาพพื้นที่ พื้นที่ทำการค้าแห่งใหม่ที่สำนักงานเขตจัดให้ ที่ไม่ตอบโจทย์ทั้งด้านการเดินทาง และห่างไกลจากย่านเศรษฐกิจ ควรจัดหาสถานที่แห่งใหม่ที่ใกล้เคียงกับสถานที่เดิม และประชาสัมพันธ์เพื่อจูงใจประชาชนทั่วไปให้เข้ามาซื้อสินค้าในสถานที่ใหม่ ตลอดจนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับฟังแนวทางการจัดทำนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย และสำรวจความต้องการประชาชนในพื้นที่ว่าต้องการให้มีการค้าหาบเร่แผงลอยหรือไม่ ถ้าไม่ต้องการจะมีแนวทางในการช่วยเหลือผู้ประกอบการค้าอย่างไร

อภิปรายผล

1. ผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีผลกระทบต่อผู้ค้าในระดับมาก ทั้งนี้ แม้ว่าทางสำนักงานเขตทุ่งครุจะสามารถจัดเตรียมพื้นที่ใหม่ให้แก่ผู้ค้าได้ แต่นโยบายการจัดระเบียบผู้ค้าหาบเร่แผงลอยนั้นส่งผลทำให้จำนวนผู้บริโภคน้อยลง โดยเฉพาะลูกค้าประจำที่ต้องลดลงเนื่องจากการเดินทางไปพื้นที่ใหม่ที่ทางสำนักงานเขตทุ่งครุจัดให้นั้น มีความสะดวกน้อยลง ส่งผลให้รายได้จากการขายหาบเร่แผงลอยลดลง อีกทั้งมาตรการที่นำมาใช้ในการจัดระเบียบ ทำให้ร้านค้ามีต้นทุนสูงขึ้น ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายคุณภาพชีวิตของบุคคลในครอบครัวของผู้ค้าลดลงตลอดจนทำให้ผู้ค้ารู้สึกที่อาชีพหาบเร่แผงลอยที่เคยค้าขายมากำลังกลายเป็นอาชีพไม่มั่นคง และนโยบายของทางกรุงเทพมหานคร กำลังทำให้วิถีการประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยเปลี่ยนไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐทิพย์ ชยาทรกุล (2564) ได้ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า มีผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ผลกระทบด้านอาชีพ ในภาพรวมมีผลกระทบต่อผู้ค้าในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ค้ามีความคิดเห็นว่านโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยของทางการกำลังทำให้วิถีการประกอบอาชีพที่เคยทำมาเป็นเวลานานเปลี่ยนไป แม้ยืนยันจะประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอย แต่จากนโยบายการจัดระเบียบทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงในการทำการค้าเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ พระสว่าง (2566) ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ค้าในการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย พื้นที่เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ค้ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย พื้นที่เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ด้านอาชีพ อยู่ในระดับมาก โดยจะประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยต่อไป แม้มีความเห็นว่าอาชีพหาบเร่แผงลอยมีความไม่มั่นคง

1.2 ผลกระทบด้านรายได้ในภาพรวมมีผลกระทบต่อผู้ค้าในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดระเบียบผู้ค้าหาบเร่แผงลอยส่งผลต่อรายได้ของผู้ค้า ผู้บริโภคที่เป็นลูกค้าประจำลดลงทำให้รายได้ลดลงไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่าย บางมาตรการการจัดระเบียบ เช่น การย้ายพื้นที่ทำการค้าใหม่ การควบคุม กำหนดประเภทสินค้า ทำให้มีต้นทุนสูงขึ้น ซึ่งผลกระทบจากรายได้ที่ลดลงของผู้ค้านั้น ทำให้คุณภาพชีวิตของบุคคลในครอบครัวลดลงตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติชญาณ์ ทรัพย์ญาณกรณ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยพื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ซึ่งรายได้ที่ลดลง และไม่แน่นอนส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาหลายประการ ทั้งปัญหานี้สินที่เพิ่มขึ้น การกู้เงินนอกระบบมาใช้จ่ายในครอบครัว ความเครียด และความวิตกกังวล ทำให้สภาพจิตใจแย่ และขาดพลังในการดำเนินชีวิต

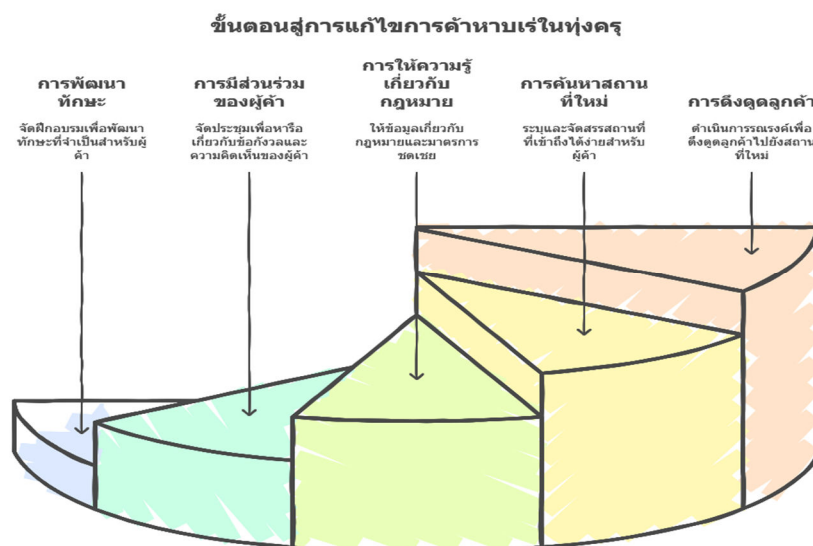
1.3 ผลกระทบด้านสภาพพื้นที่ ในภาพรวมมีผลกระทบต่อผู้ค้าในระดับมาก ทั้งนี้แม้ว่าทางสำนักงานเขตทุ่งครุ จะจัดเตรียมพื้นที่การค้าแห่งใหม่ให้แก่ผู้ค้าด้วยความเสมอภาค แต่มีผลทำให้จำนวนผู้บริโภคน้อยลง อีกทั้งไม่มีความสะดวกในการเดินทางไปทำการค้าทั้งการคมนาคมและระยะทางทำให้ผู้ค้ามีค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นต้นทุนสูงขึ้น รวมถึงอยู่ห่างไกลจากย่านเศรษฐกิจ ทำให้รายได้ลดลงกว่าการขายจุดเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติชญาณ์ ทรัพย์ญาณกรณ์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยพื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบที่เกิดจากการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยด้านสภาพพื้นที่ที่เปลี่ยนไป ส่งผลต่อรายได้ที่ได้รับเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากประชาชนทั่วไป หรือผู้ซื้อ มักจดจำสินค้าที่ขายประจำในที่เดิมและคุ้นเคยกับพื้นที่ที่สินค้าวางขาย ประกอบกับการสัญจรของประชาชนทั่วไปหรือของผู้ซื้อ ยังคงใช้เส้นทางเดิมไม่ถูกเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทำให้ลูกค้าที่ซื้อสินค้าเป็นประจำมีจำนวนลดลง และต้องใช้ระยะเวลานานในการสร้างฐานลูกค้ารายใหม่ ทำให้ขายสินค้าได้น้อยลง ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และจุดตั้งวางสินค้าหรือทำเลที่ตั้งไม่เหมาะสมกับสินค้าที่ขายแบบเดิม การเปลี่ยนแปลงด้านแหล่งที่ทำกินเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อรายได้และอาชีพ

2. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย ในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร พบว่า

ด้านอาชีพ ผู้ค้าไม่ให้ความร่วมมือในการจัดระเบียบเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องข้อกฎหมาย ประกอบกับทำการค้าในลักษณะนี้มาเป็นเวลานาน ไม่มีอาชีพอื่นรองรับ ไม่ได้เตรียมตัวรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะความรู้ทางอาชีพในด้านอื่นๆโดยการจัดฝึกอบรมวิชาชีพที่จำเป็น และเป็นความต้องการของตลาด **ด้านรายได้** การจัดระเบียบโดยให้ย้ายไปค้าขายพื้นที่อื่น ทำให้กลุ่มลูกค้าเดิมหายไป ซึ่งพื้นที่ใหม่ไม่ค่อยมีลูกค้าผู้บริโภคสัญจรมาจนทำให้รายได้ลดลงกว่าการขาย ณ จุดเดิม ควรจัดประชุมระหว่างเทศกิจกับผู้ค้าเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ทำความเข้าใจกับผู้ค้าในแง่มุมกฎหมายและมาตรการเยียวยาหรือชดเชยผู้ค้าที่ได้รับผลกระทบและ **ด้านสภาพพื้นที่** พื้นที่ทำการค้าแห่งใหม่ที่สำนักงานเขตจัดให้ไม่ตอบโจทย์ทั้งด้านการเดินทาง และห่างไกลจากย่านเศรษฐกิจ ควรจัดหาสถานที่แห่งใหม่ที่ใกล้เคียงกับสถานที่เดิม และประชาสัมพันธ์เพื่อจูงใจประชาชนทั่วไปให้เข้ามาซื้อสินค้าในสถานที่ใหม่ตลอดจนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับฟังแนวทางการจัดทำนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย และสำรวจความต้องการประชาชนในพื้นที่ว่าต้องการให้มีการค้าหาบเร่แผงลอยหรือไม่ หากประชาชนต้องการให้มีการค้าหาบเร่แผงลอย จึงจัดสถานที่และกำหนดขอบเขตพื้นที่ของผู้ค้าให้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันชัย คุ่มตลอด และวราภรณ์ จุลปานนท์ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่าผู้ค้าไม่ให้ความร่วมมือในการจัดระเบียบเท่าที่ควร ฝ่าฝืนในการบังคับใช้กฎหมาย ในช่วงแรก ๆ ของการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย แนวทางแก้ไขในการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เมืองพัทยาให้เกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการทำประชาสัมพันธ์จากประชาชน ในการกำหนดจุดผ่อนผันและผ่อนปรนให้ประชาชนมีจุดจำหน่ายสินค้าให้มากขึ้นและชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นหากเมืองพัทยาต้องการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยให้สำเร็จดียิ่งขึ้น และ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามแนวทางการจัดระเบียบต่อไป

องค์ความรู้ในการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาแร่แฝงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยขอนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากผลการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่า จากการจัดระเบียบการค้าหาแร่แฝงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานครทำให้ผู้ค้าได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้ค้าต้องการให้หน่วยงานภาครัฐได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อพัฒนาทักษะเกี่ยวกับอาชีพทางเลือกอื่นเพื่อการค้าขายในการสร้างรายได้ที่เพียงพอกับการดำรงชีพโดยมีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ค้า และมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและมาตรการขจัดแร่ผลกระทบที่ทำให้เกิดความเสียหายกับผู้ค้า อีกทั้งการจัดสรรสถานที่ค้าแห่งใหม่ให้กับผู้ค้าฝ่ายเทคนิค สำนักงานเขตทุ่งครุควรคำนึงถึงการเข้าถึงแหล่งการค้าได้ง่าย และควรมีการประชาสัมพันธ์รณรงค์จูงใจให้ลูกค้าเข้ามาซื้อสินค้าในสถานที่ใหม่เพื่อให้ผู้ค้าสามารถดำรงอาชีพหาแร่แฝงลอยได้อย่างมั่นคงทางรายได้ต่อไป

สรุป

แสดงผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาแร่แฝงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ ด้านอาชีพ และด้านรายได้ ตามลำดับ สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการจัดระเบียบการค้าหาแร่แฝงลอย พบว่าในด้านอาชีพ ผู้ค้าทำการค้าในลักษณะนี้มาเป็นเวลานาน ไม่มีอาชีพอื่นรองรับ ไม่ได้เตรียมตัวรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นด้านรายได้ การจัดระเบียบโดยให้ย้ายผู้ค้าไปค้าขายพื้นที่อื่น ทำให้กลุ่มลูกค้าเดิมหายไป ซึ่งพื้นที่ใหม่ไม่ค่อยมีลูกค้าผู้บริโภคสัญจรมาก

นักทำให้รายได้ลดลงกว่าการขาย ณ จุดเดิม ด้านสภาพพื้นที่ พื้นที่ทำการค้าแห่งใหม่ที่สำนักงานเขตจัดให้ไม่ตอบโจทย์ผู้ค้าทั้งด้านการเดินทาง และยังห่างไกลจากย่านเศรษฐกิจ โดยแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตทุ่งครุกรุงเทพมหานครหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะความรู้ทางอาชีพในด้านอื่นๆ โดยการจัดฝึกอบรมวิชาชีพที่จำเป็น และเป็นความต้องการของตลาด เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ค้า ควรจัดประชุมระหว่างเทศกิจกับผู้ค้า เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ทำความเข้าใจกับผู้ค้าในแง่มุมกฎหมายและมาตรการเยียวยาหรือชดเชยผู้ค้าที่ได้รับผลกระทบ ควรจัดหาสถานที่แห่งใหม่ที่ใกล้เคียงกับสถานที่เดิม และประชาสัมพันธ์เพื่อจูงใจประชาชนทั่วไปให้เข้ามาซื้อสินค้าในสถานที่ใหม่ ตลอดจนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับฟังแนวทางการจัดทำนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย และสำรวจความต้องการประชาชนในพื้นที่ว่าต้องการให้มีการค้าหาบเร่แผงลอยหรือไม่

ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านอาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรวางแผนบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยและการส่งเสริมอาชีพชุมชน โดยปรับใช้กลยุทธ์การพัฒนาความรู้ด้านอาชีพแก่ผู้ค้าและประชาชนแทนการมุ่งกวาดล้างหรือปราบปรามกลุ่มผู้ค้านอกจุดผ่อนผันแต่เพียงอย่างเดียว ควรหาแนวทางร่วมกับฝ่ายพัฒนาสังคมในการเพิ่มศักยภาพแก่ผู้ค้า เช่น การให้กลุ่มผู้ค้าสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ แหล่งเงินทุน หรือจัดฝึกอบรมวิชาชีพที่จำเป็น และเป็นความต้องการของตลาด เช่น งานฝีมือ งานช่าง เป็นต้น เพื่อนำไปเป็นแนวทางประกอบอาชีพทำมาหากินอย่างเป็นหลักแหล่ง ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้ามามีส่วนในการแสดงความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐ เพื่อให้ได้ฉันทามติร่วมกันในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้งจำเป็นต้องสร้างการตระหนักรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่ดี ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพที่สุจริตภายใต้กรอบของกฎหมาย นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสุข

2. ด้านรายได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การช่วยเหลือและกำหนดมาตรการเยียวยา ชดเชยรายได้ให้แก่ผู้ค้าที่ได้รับผลกระทบจากการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยโดยตรง โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ในอาชีพกับผู้ค้าและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเกี่ยวกับการค้าขายผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตให้เกิดความชำนาญ หรือเป็นอาชีพทางเลือกอีกหนึ่งทางเพื่อเสริมรายได้เพราะจะทำให้ผู้ค้ามีอาชีพที่เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้มากกว่าการรอคอยให้รัฐหยิบยื่นความช่วยเหลือ การเพิ่มทางเลือก ให้ความรู้การประกอบอาชีพติดตัวหรือแม้แต่ผ่อนปรนในเรื่องพื้นที่ค้าขายในบางพื้นที่ อาจทำให้ผู้ค้าที่ได้รับผลกระทบด้านรายได้ มีหนทางในการสร้างรายได้มากขึ้น ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาและจัดการการค้าหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ

3. ด้านสภาพพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติการ ควรถ่ายทอดนโยบายไปสู่ผู้ค้าในพื้นที่เพื่อปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง โดยเจ้าหน้าที่เทศกิจที่มีหน้าที่จัดระเบียบทางเท้าและจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย หมั่นกวาดชั้น ตรวจตราและดูแลพื้นที่ทางเท้าให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ อีกทั้งการจัดเตรียมพื้นที่ทำการค้าแห่งใหม่แก่ผู้ค้า ควรพิจารณาให้เหมาะสมทั้งทำเลการค้าขาย การขนส่ง การเดินทาง ค่าเช่าและกลุ่มผู้บริโภค รวมถึงควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนหันมาซื้อสินค้าในจุดที่กำหนดไว้ให้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ห้ายสุตกรุงเทพมหานครอาจผ่อนปรนหรืออนุญาตให้มีการค้าหาบเร่แผงลอยอย่างถูกกฎหมายในบางจุดเพื่อลดความขัดแย้ง โดยการลงทะเบียนผู้ค้าหาบเร่แผงลอยทุกรายเข้าระบบผู้ค้าของกรุงเทพมหานคร และจัดสรรไปตามพื้นที่ที่ทางกรุงเทพมหานครเห็นสมควร จัดตั้งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจการค้าได้ และออกมาตรการให้ผู้ค้าปฏิบัติตามเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย จัดประชุมพบปะเจ้าหน้าที่เทศกิจกับผู้ค้าหาบเร่แผงลอยเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการปรับปรุงพัฒนาการนำนโยบายไปปฏิบัติในทุกเดือนย่อมเป็นผลดีกว่าการไล่ต้อนผู้ค้าให้ออกไปจากพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้ค้าเกี่ยวกับผลกระทบจากนโยบายการจัดระเบียบการค้าหาบเร่แผงลอย การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่นๆ ได้แก่ รูปแบบและการปรับตัวของผู้ค้า ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน หรือเพิ่มการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อผลกระทบจากนโยบาย เพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น
2. ควรขยายขอบเขตการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ค้าหาบเร่แผงลอยให้ทั่วถึงและครอบคลุมจำนวนเขตหรือกลุ่มเขตในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลาย นำไปสู่การวางแผนนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยให้เข้ากับทุกสภาพพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร
3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการเชิงปริมาณ ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพหรือเชิงผสมผสาน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงโครงสร้างทั้งจากเจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายมาปฏิบัติและตัวแทนผู้ค้า หรือการสนทนากลุ่มโดยตัวแทนผู้ค้า เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำไปวิเคราะห์แนวทางในการบริหารจัดการ และแก้ไขผลกระทบบนวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพมหานคร. [ออนไลน์]. (2567). จัดระเบียบหาบเร่แผงลอย ไม่เบียดเบียนทางเท้า อาหารยังราคา **ประหยัด**. แหล่งที่มา <https://openpolicy.bangkok.go.th/main.html?itemId =0012>. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2567.
- เกษม จันทรแก้ว. (2558). **วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- จันทร์เพ็ญ พระสว่าง.(2566).**ความคิดเห็นของผู้ค้าในการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย พื้นที่เขต
ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.** การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ฐิติชญาณ์ ทรัพย์ญาณภรณ์.(2560). **ผลกระทบของนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย พื้นที่บริเวณ
อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ.** การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจและกิจการ
สาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐทิพย์ ชยาทรกุล. (2564). **ผลกระทบของการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร.** การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- นฤมล นิราทร. (2557). “การจัดการการค้าหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร: ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ”.
วารสารสังคมวิทยามานุษยวิทยา 33(2):47-72.
- นภัสวรรณ สุภาวรรณ. (2559). **ประสิทธิผลของการนำนโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย
กรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ กรณีศึกษาพื้นที่ปากคลองตลาด.** การค้นคว้าอิสระปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มธุรส หาญสมสกุล. (2554). **การบริหารจัดการปัญหาหาบเร่แผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร: ศึกษา
เฉพาะกรณีพื้นที่สนามหลวง เขตพระนคร.** ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตคณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันชัย คุ่มตลอด และวราภรณ์ จุลปานนท์. (2562). **การจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยในพื้นที่เมืองพัทยา
อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.** การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2555). **นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ.**(พิมพ์ครั้งที่
ที่ 25). กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- สุนทร ต้นมันทอง และศิวักร อนันตสานต์. [ออนไลน์]. (2565). ‘หาบเร่แผงลอย’ โจทย์ท้าทายผู้ว่า
ฯชชาติ. แหล่งที่มา. <https://tdri.or.th/about-trdi/>. สืบค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2567.
- สำนักเทศกิจ กรุงเทพมหานคร. (2566). **แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2566 สำนักเทศกิจ.**
กรุงเทพมหานคร:สำนักเทศกิจ กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2567). **แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2567 สำนักเทศกิจ.** กรุงเทพมหานคร: สำนัก
เทศกิจ กรุงเทพมหานคร.